

На основу члана 49. став 10, а у вези са чланом 10. тачка 4) Закона о основама система образовања и васпитања („Службени гласник РС”, бр. 88/17, 27/18 – др. закон, 10/19 и 6/20) и члана 17. став 4. и члана 24. Закона о Влади („Службени гласник РС”, бр. 55/05, 71/05 – исправка, 101/07, 65/08, 16/11, 68/12 – УС, 72/12, 7/14 – УС, 44/14 и 30/18 – др. закон),

Министар просвете, науке и технолошког развоја доноси

ПРАВИЛНИК

о стандардима компетенција за професију васпитач у дому ученика и школи са домом ученика и његовог професионалног развоја

"Службени гласник РС", број 111 од 28. августа 2020.

Члан 1.

Овим правилником утврђују се Стандарди компетенција за професију васпитач у дому ученика и школи са домом ученика и његовог професионалног развоја.

Стандарди компетенција из става 1. овог члана одштампани су уз овај правилник и чине његов саставни део.

Члан 2.

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

Број 110-00-00220/2020-04

У Београду, 18. августа 2020. године

Министар,

Младен Шарчевић, с.р.

СТАНДАРДИ КОМПЕТЕНЦИЈА ЗА ПРОФЕСИЈУ ВАСПИТАЧ У ДОМУ УЧЕНИКА И ШКОЛИ СА ДОМОМ И ЊЕГОВОГ ПРОФЕСИОНАЛНОГ РАЗВОЈА

Стандарди компетенција за професију васпитач у дому ученика и школи са домом и његовог професионалног развоја дефинисани су на основу Стратегије развоја образовања у Србији до 2020. године („Службени гласник РС”, број 107/12), Закона о основама система образовања и васпитања („Службени гласник РС”, бр. 88/17, 27/18 и 6/20), Закон о ученичком и студентском стандарду („Службени гласник РС”, бр. 18/10, 55/13, 27/18 и 10/19), Правилника о основама васпитног програма у дому ученика и школи са домом („Службени гласник РС – Просветни гласник”, број 3/15), Правилника о педагошкој норми васпитача и стручног сарадника психолога и педагога у дому ученика („Службени гласник РС”, број 36/19).

Сврха Стандарда је осигурање и унапређивање квалитета рада дома ученика и школе са домом, чиме се доприноси остваривању општих исхода образовања и васпитања дефинисаних Законом о основама система образовања и васпитања.

Документ представља оквир за синхронизовано и ка истом циљу усмерено деловање на различитим нивоима јер је развијање компетентности процес за који није одговоран само васпитач, односно потребан је системски приступ којим се такав процес подржава. У питању су: ниво система образовања и васпитања (закони и прописи којима се уређују питања у овој области), ниво дома ученика/школе са домом ученика (домска документа којима се планира и прати професионални развој и напредовање васпитача) и индивидуални ниво (активности којима сам васпитач прати, процењује и планира своју професионалну праксу и даљи професионални развој). На тај начин Стандарди компетенција васпитача у дому ученика и школи са домом обезбеђују смернице за:

– доносиоце одлука о системским мерама и активностима којима се подржава развој компетентних васпитача у дому ученика/школи са домом;

– просветне саветнике у домену стручно-педагошког надзора и пружања подршке васпитачима у достизању неопходне компетентности;

– руководиоце и стручне сараднике дома ученика/школе са домом за планирање стручног усавршавања и развојних активности васпитача;

– креаторе програма сталног стручног усавршавања;

– васпитаче у дому и школи са домом за процену властитих компетенција, планирање и праћење свог професионалног развоја.

Компетентност васпитача, у овом документу, дата је кроз три области, и то као:

– компетенције за професионални приступ пракси;

– компетенције за пружање подршке ученицима и

– компетенције за комуникацију и сарадњу.

Свака од наведених области конкретизирана је кроз три категорије: знања која су потребна васпитачу, вештине које треба имати и ставове, односно вредности које треба заступати. Иако је компетентност у документу дата кроз различите области, и свака од њих кроз три категорије, заправо у пракси васпитача она се испољава интегрисано. Компетенције почивају на унутрашњим капацитетима особе, али се о њиховом постојању закључује на основу испољавања у вршењу неке активности, суочавању са различитим захтевима и у решавању проблема. Оне омогућавају особи да ефективно и ефикасно обавља свој посао, с тим да све компетенције немају једнак ниво општости јер се неке испољавају у великом броју активности које васпитач обавља често, а неке долазе до изражаја само у специфичним захтевима и околностима.

Компетентан васпитач је професионалан у свом раду, што подразумева аутономно и одговорно деловање у складу са етичком природом праксе васпитача и комплексном, динамичном и контекстуално условљеном праксом у променљивом друштвеном и васпитном контексту.

КОМПЕТЕНЦИЈЕ ЗА ПРОФЕСИОНАЛНИ ПРИСТУП ПРАКСИ

ВАСПИТАЧ ИМА ЗНАЊЕ О	ВАСПИТАЧ ИМА ВЕШТИНЕ ДА	ВАСПИТАЧ ИМА ПОЗИТИВАН СТАВ ПРЕМА
<ul style="list-style-type: none"> – прописима и упутствима која уређују систем образовања и васпитања, ученички стандард и васпитни рад у дому ученика; – организацији рада установе; – елементима демократске културе установе и Конвенцији о правима детета; – принципима и елементима планирања васпитног рада; – моделима праћења и вредновања сопственог рада и рада установе; – облицима и процедурама стручног усавршавања; – начинима формирања, вођења и чувања документације; – основним софтверским алатима. 	<ul style="list-style-type: none"> – обавља своју праксу у складу са законском регулативом и организацијом установе; – критички опсервира и анализира контекст у коме се одвија васпитни рад; – се понаша у складу са принципима и процедурама демократског функционисања установе и поштовања права ученика; – планира и флексибилно реализује планирано на основу повратних информација које добија од свих учесника у васпитном раду; – ефикасно управља својим радним временом и ефективно обавља своје задатке; – прати и преиспитује сопствену праксу и учествује у вредновању рада установе; – интегрише нова сазнања у своју професионалну праксу; 	<ul style="list-style-type: none"> – поштовању правне регулативе и организације рада установе; – принципима и процедурама демократског функционисања установе и поштовања права ученика; – значају планирања и припреме за рад; – преиспитивању и унапређивању сопствене праксе и праксе установе; – вођењу и коришћењу документације; – коришћењу информационих технологија као подршке ефикасној пракси.

	<ul style="list-style-type: none"> – формира, води, користи и адекватно чува документацију; – користи информационе технологије у проналажењу и обради текста, раду на базама података, размени информација, коришћењу ресурса. 	
--	--	--

КОМПЕТЕНЦИЈЕ ЗА ПРУЖАЊЕ ПОДРШКЕ УЧЕНИЦИМА

ВАСПИТАЧ ИМА ЗНАЊЕ О	ВАСПИТАЧ ИМА ВЕШТИНЕ ДА	ВАСПИТАЧ ИМА ПОЗИТИВАН СТАВ ПРЕМА
<ul style="list-style-type: none"> – домској педагогији и методици васпитног рада; – правима, обавезама и одговорностима ученика у дому; – карактеристикама адолесцентског узраста и развојним кризама; – функционисању и динамици групе; – карактеристикама различитих фаза у процесу адаптације ученика на нову средину; – различитим стиловима и стратегијама учења, чиниоцима школског успеха, професионалном развоју ученика; – одликама здравих стилова живота; – облицима дискриминације и ускраћивања остварености права; – врстама конфликта и конструктивним начинима њиховог решавања; – механизмима настанка стереотипа, предрасуда и дискриминације међу младима; – врстама насиља и карактеристикама оних који врше и који трпе насиље; – начинима на који млади могу да учествују у дому и широј заједници; – ризицима којима су изложени млади и најчешћим поремећајима понашања адолесцената; 	<ul style="list-style-type: none"> – ствара услове који доприносе осећају припадности ученика дому и вршњачкој заједници; – води рачуна о безбедности ученика, заштити њиховог здравља и одржавању хигијенских навика; – поступа уважавајући принцип најбољег интереса ученика; – методички конкретизује и адаптира програмске садржаје према потребама и могућностима ученика; – планира, организује и води слободне активности у дому уважавајући способности и интересовања ученика; – укључује ученике у планирање, организацију и вођење слободних активности; – подржава атмосферу слободног изражавања и уважава мишљења ученика о стварима које их се тичу; – управља групом и благовремено решава проблеме који се појављују у динамици групе; – систематски прати и оснажује ученика у процесу напредовања и суочавања са изазовима; – препозна и одговори на потребу ученика за додатном подршком у учењу и професионалном развоју; – успостави и негује атмосферу поверења и поштовања различитости; – пружи помоћ и подршку ученику ослањајући се на 	<ul style="list-style-type: none"> – уважавању личности ученика; – индивидуализованом приступу оријентисаном ка најбољем интересу сваког ученика; – поштовању различитости и неговању инклузивне културе у установи; – уважавању права детета и учешћу ученика у свим активностима дома које их се непосредно тичу; – приступ образовању који је оријентисан на потенцијале ученика и концепт целоживотног учења; – заштити података о личности ученика и њихове приватности.

<p>– установама и стручњацима који су надлежни за специфичне проблеме адолесцентског доба;</p> <p>– заштити података и права на приватност ученика.</p>	<p>његове/њене јаке стране и потенцијале;</p> <p>– препозна конфликте ученика и допринесе њиховом конструктивном решавању;</p> <p>– препозна и адекватно реагује у ситуацијама дискриминације и насилног понашања;</p> <p>– ствара атмосферу поверења и асертивног комуницирања;</p> <p>– подстиче и подржава учешће ученичка у ђачким телима, њихове иницијативе и изборе;</p> <p>– води рачуна о заштити података о личности ученика и њиховој приватности;</p> <p>– препозна проблеме ученика који превазилазе његове компетенције и упути их одговарајућем стручњаку.</p>	
---	---	--

КОМПЕТЕНЦИЈЕ ЗА КОМУНИКАЦИЈУ И САРАДЊУ

ВАСПИТАЧ ИМА ЗНАЊЕ О	ВАСПИТАЧ ИМА ВЕШТИНЕ ДА	ВАСПИТАЧ ИМА ПОЗИТИВАН СТАВ ПРЕМА
<p>– принципима успешне сарадње и тимског рада у установи;</p> <p>– асертивној комуникацији;</p> <p>– различитим стратегијама за развијање партнерства између дома, породице и друштвене заједнице;</p> <p>– надлежностима установа у локалној и широј заједници које могу бити партнери дому;</p> <p>– актуелним дешавањима у заједници и могућностима укључивања у различите акције, активности и пројекте.</p>	<p>– конструктивно учествује у раду тимова установе;</p> <p>– асертивно комуницира са свим учесницима васпитног рада;</p> <p>– гради и подржава атмосферу међусобног поверења, заједништва и сарадње;</p> <p>– континуирано комуницира са запосленим у школама које ученици похађају;</p> <p>– гради односе са родитељима уважавајући принципе партнерства;</p> <p>– успостави функционалну везу између школе, родитеља и дома ученика;</p> <p>– одржава партнерске односе са установама локалне и шире друштвене заједнице.</p>	<p>– раду у тимовима;</p> <p>– континуираној размени информација;</p> <p>– неговању партнерских односа;</p> <p>– укључивању установе у активности у локалној друштвеној заједници.</p>